

V Bruseli 12. decembra 2024
(OR. en)

16801/24

VISA 185
ASILE 128
MIGR 460
FRONT 337
IXIM 264
COMIX 507

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	16195/24
Predmet:	Smerom k strategickejšiemu prístupu k vízovej politike EÚ – závery Rady (12. decembra 2024)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady s názvom Smerom k strategickejšiemu prístupu k vízovej politike EÚ, ktoré Rada (spravodlivosť a vnútorné veci) schválila 12. decembra 2024.

Návrh záverov Rady

Smerom k strategickejšiemu prístupu k vízovej politike EÚ

1. Tým, že vízová politika EÚ reguluje vstup štátnych príslušníkov tretích krajín do schengenského priestoru a uľahčuje legitímne cestovanie, zohráva zásadnú a primárnu úlohu pri zabezpečovaní integrity schengenského priestoru a zvyšovaní jeho odolnosti voči migračným a bezpečnostným výzvam.

Vízová politika zároveň zohráva dôležitú úlohu v medzinárodných vzťahoch EÚ a má významnú hodnotu pre tretie krajiny aj EÚ tým, že uľahčuje cestovanie, podporuje medzilidské kontakty, ako aj cestovný ruch a hospodársky rast.

V širšom geopolitickom kontexte môže posilniť vyváženejšiu spoluprácu s partnerskými krajinami v rámci komplexných partnerstiev, ktoré podporujú záujmy EÚ a zároveň dôsledne zohľadňujú potenciálne vplyvy, najmä na migračné toky a bezpečnostné obavy. Rada uznáva úlohu vízovej politiky v dialógoch o partnerstve v oblasti migrácie, v ktorých sa krajiny pôvodu a tranzitu nabádajú, aby uskutočnili reformy, zintenzívnili úsilie v boji proti neoprávnenej migrácii a zosúlادili svoje politiky s migračnými a vízovými pravidlami EÚ.

2. Rada zdôrazňuje, že pri riešení otázok súvisiacich s vízami v Rade, najmä v oblasti zahraničnej politiky, sa v plnej miere zohľadnia aspekty migrácie a vnútornej bezpečnosti. Rada podčiarkuje význam strategického prístupu k vízovej politike, v rámci ktorého by rozhodnutia mali zohľadňovať záujmy vo všetkých príslušných oblastiach v úzkej spolupráci medzi Komisiou, Európskou službou pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a Radou, aby sa v budúcnosti zachovala udržateľná vízová politika. Je nevyhnutné, aby sa rozhodnutia týkajúce sa liberalizácie alebo zjednodušenia vízového režimu navrhovali a prijímali tak, aby nevytvárali žiadne bezpečnostné ani migračné riziko.

Rada v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je potrebné, aby EÚ uplatňovala medzirezortný prístup a zabezpečila, aby všetky príslušné prípravné orgány Rady boli zapojené do každého kroku procesu, keď sa zvažuje dialóg o liberalizácii vízového režimu s treťou krajinou alebo prijatie rozhodnutia o liberalizácii vízového režimu, a aby sa v každom takom kroku zohľadnili politické dôsledky, najmä tie, ktoré sa týkajú spravodlivosti a vnútorných vecí. To zahŕňa vypracovanie referenčných kritérií transparentným spôsobom s cieľom zabezpečiť, aby sa náležite riešili tak otázky zahraničnej politiky, ako aj otázky vnútornej bezpečnosti a migrácie.

3. Bezvízový styk s EÚ je výsadou pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorá im prináša výhody, ale aj povinnosti, a zároveň ide o mocný nástroj Únie, ktorý sa musí využívať strategickejšim spôsobom. Rada podčiarkuje, že je dôležité, aby tretie krajiny, ktoré získali oslobodenie od vízovej povinnosti prostredníctvom dialógu o liberalizácii vízového režimu, naďalej plnili stanovené kritériá, aby sa mohli naďalej považovať za spoľahlivé. Okrem toho všetky tretie krajiny, ktoré získali bezvízový prístup do EÚ, musia nepretržite spĺňať kritériá oslobodenia od vízovej povinnosti v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1806.
4. Rada víta diplomatické úsilie a aktívne zapojenie Komisie a ESVČ do obnovovania vízovej reciprocity s tretími krajinami oslobodenými od vízovej povinnosti. V tejto súvislosti je nevyhnutné zachovať bezvízový štatút členských štátov. Rada okrem toho a aj vzhľadom na celkové vzťahy s tretími krajinami a záujem EÚ vyjadruje veľký záujem o zabezpečenie rovnakého a spravodlivého zaobchádzania so všetkými občanmi EÚ pri cestovaní do tretích krajín.

5. Zatiaľ čo členské štáty súhlasia s tým, že dohody o zjednodušení vízového režimu zostávajú kľúčovými nástrojmi vo vzťahoch EÚ s tretími krajinami, Rada opätovne potvrdzuje, že sa čoraz väčší dôraz kladie na ich strategické využívanie v oblasti vonkajších vzťahov, najmä ako prostriedku na dosiahnutie širších cieľov Únie v iných oblastiach politiky, osobitne v kontexte readmisnej politiky. Tento cieľ by sa v budúcnosti mohol dosiahnuť prostredníctvom prispôbených dohôd s podmienkami špecifickými pre jednotlivé krajiny, čo by slúžilo záujmom EÚ. Dohody o zjednodušení vízového režimu by sa však nemali považovať za vopred určený prvý krok smerom k liberalizácii vízového režimu, ale za samostatné rozhodnutia. Okrem toho by súčasná prax uzatvárania readmisných dohôd súbežne so schválením zjednodušenia vízového režimu mala zostať základným prvkom tohto procesu s tým, že by ho podmieňovala.
6. V záujme podpory súdržnosti a udržateľnosti vízovej politiky EÚ by sa EÚ mala v prvom rade zamerať na efektívne a účinné využívanie existujúcich nástrojov a ich ďalšie posilňovanie a zlepšovanie. Patrí medzi ne okrem iného mechanizmus pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti, mechanizmus podľa článku 25a vízového kódexu, optimálne využívanie vízového informačného systému (VIS) a plynulá implementácia informačných systémov Únie.

Rada zdôrazňuje význam včasnej a účinnej implementácie systému vstup/výstup, Európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a revidovaného VIS. Spoľahlivé fungovanie všetkých týchto informačných systémov je nevyhnutné na posilnenie bezpečnosti hraníc a reagovanie na výzvy v oblasti vnútornej bezpečnosti a migrácie vrátane zneužívania bezvízového styku a prekročenia povolenej dĺžky pobytu. Hodnotenie fungovania týchto systémov v rámci interoperability pomôže formulovať účinnejšie reakcie EÚ na budúce výzvy.

Rada tiež poukazuje na rozsiahle právne predpisy, ktoré sa prijali v súvislosti s týmito informačnými systémami, a ich vykonávanie v nadchádzajúcich rokoch vrátane digitalizácie konaní o udelenie schengenského víza. Prebiehajúce trendy v oblasti digitalizácie spolu s vykonávaním rámca interoperability vrátane automatizovaného vyhodnotenia rizík a odhaľovania viacnásobných totožností poskytnú širšiu škálu informácií o cestujúcich. Tieto vylepšené údaje ďalej prispejú ku konaniam o udelení víza s potenciálom odhaľovať a znížiť zneužívanie a podporovať rokovania a monitorovanie v rámci mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti.

7. Rada so záujmom očakáva skoré prijatie revidovaného mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti, ktorý EÚ lepšie vybaví pre prípady zneužívania bezvízového režimu, a to najmä zneužívania zo strany štátnych príslušníkov tretích krajín oslobodených od vízovej povinnosti žiadajúcich o medzinárodnú ochranu. Rada tiež vyjadrila podporu posilneniu monitorovania tretích krajín, ktoré využívajú bezvízový prístup do EÚ, a podávania správ o nich. Táto posilnená kontrola bude dôležitá pri identifikácii a riešení potenciálnych výziev a prispeje k bezpečnejšej a odolnejšej Európskej únii.
8. Rada zdôrazňuje, že okrem rýchleho prijatia revidovaného mechanizmu pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti musí EÚ zostať ostražitá pred existujúcimi a vznikajúcimi výzvami s cieľom zabrániť zneužívaniu vízového režimu EÚ. Takéto výzvy je potrebné systematicky monitorovať a riešiť, najmä s cieľom zabezpečiť, aby sa krajiny oslobodené od vízovej povinnosti nestali centrami neoprávnenej migrácie. V tejto súvislosti je naliehavé a nevyhnutné, aby tretie krajiny, najmä krajiny susediace s EÚ, zosúlادili svoj vízový režim s vízovým režimom EÚ, aby sa tak znížilo možné zneužívanie a zabezpečila udržateľnosť bezvízového režimu medzi EÚ a týmito krajinami. Zosúlادenie vízového režimu je rovnako dôležité aj v prípade tretích krajín, ktoré sa zapojili do dialógu s EÚ o liberalizácii vízového režimu, ktorý zahŕňa aj toto kritérium. Hoci by EÚ mala pokračovať v diplomatickej činnosti a kontaktoch na vysokej úrovni s tretími krajinami, očakáva od nich hmatateľný záväzok prijať potrebné opatrenia na účinné riešenie zneužívania.

9. Rada uznáva, že EÚ by mala podniknúť ďalšie kroky na zmiernenie rizika zneužívania víz žiadateľmi o azyl. S cieľom znížiť počet prípadov, keď štátni príslušníci tretích krajín podávajú žiadosti o azyl po vstupe do schengenského priestoru s vízami, a získať komplexnejšie štatistické údaje o tomto jave Rada zdôrazňuje, že je potrebné systematicky nahliadať do VIS pri konaniach o azyle a zaznamenávať úspešnú identifikáciu žiadateľov o azyl. Týmto postupom sa zabezpečuje, aby sa primerane zohľadňovala vízová história žiadateľov, a posilňuje sa schopnosť EÚ účinnejšie spravovať žiadosti o azyl. Nevyhnutnou súčasťou účinného riadenia azylu je užšia spolupráca a výmena údajov medzi vízovými a azylovými orgánmi, ktorá podporuje výmenu skúseností, ako aj integráciu a analýzu príslušných údajov na úrovni EÚ.

V tejto súvislosti je takisto dôležité, aby revidovaný systém Eurodac čo najskôr poskytoval vhodný rámec na uchovávanie rozšírenej škály údajov o žiadateľoch o azyl. Rada na tento účel vyzýva na pokračujúcu implementáciu revidovaného VIS spolu so systémom Eurodac s cieľom zabezpečiť účinnú výmenu informácií o žiadateľoch o víza medzi členskými štátmi, čo pomôže identifikovať potenciálne bezpečnostné a migračné výzvy a umožní vypracovať medzisystémové štatistiky. Z dlhodobého hľadiska sa súvisiace štatistiky budú poskytovať prostredníctvom centrálného úložiska na účely podávania správ a štatistiky (CRRS) v rámci interoperability. Rada však nabáda Komisiu, aby až do dosiahnutia tohto cieľa ďalej preskúmala možnosť lepšieho využívania kapacity agentúry eu-LISA na poskytovanie štatistických údajov vrátane analýzy zdieľaných údajov, čo by mohlo pomôcť identifikovať vyvíjajúce sa trendy a zlepšiť analýzu rizík.

10. Dobre fungujúci systém návratu a readmisie prispieva k boju proti neoprávnenej migrácii. Kľúčovým prvkom pri zlepšovaní spolupráce s tretími krajinami v oblasti readmisie je účinné využívanie mechanizmu podľa článku 25a vízového kódexu. Rada uznáva diplomatické a operačné úsilie, ktoré vyvinula Komisia, ESVČ a členské štáty, a nabáda, aby sa zachovala priaznivá dynamika zavedená v rámci tohto mechanizmu, a zároveň zdôrazňuje, že pri zachovaní flexibility by sa vykonávanie procesu malo ďalej optimalizovať s cieľom vytvoriť silnejší a dôveryhodnejší mechanizmus. Pri posudzovaní dotknutých tretích krajín by sa mali zväžiť aj potenciálne hrozby pre verejný poriadok a vnútornú bezpečnosť, ktoré predstavujú ich štátni príslušníci, ktorí sú povinní vrátiť sa. Je dôležité, aby dotknuté tretie krajiny vynaložili všetko úsilie na zvýšenie úrovne spolupráce, najmä pokiaľ ide o readmisiu ich vlastných štátnych príslušníkov a dodržiavanie všetkých záväzkov vyplývajúcich z príslušných readmisných dohôd alebo dojednaní. Rada zdôrazňuje, že je potrebné vyslať jasný a jednotný signál tretím krajinám, že ak sa spolupráca v primeranom čase nezlepší, vykonajú sa ďalšie opatrenia. V tejto súvislosti by sa nemala vylúčiť možnosť preskúmať v budúcnosti legislatívnu reformu mechanizmu podľa článku 25a.
11. Rada podčiarkuje potrebu harmonizovanejšieho uplatňovania existujúcich vízových právnych predpisov, a najmä dôkladného vykonávania vízového kódexu všetkými členskými štátmi. Odborná príprava je dôležitým nástrojom na dosiahnutie tohto cieľa a členské štáty by mali podporovať využívanie odbornej prípravy v oblasti vízového kódexu (VCT). Na dosiahnutie harmonizovaného vykonávania sa prijímú ďalšie opatrenia sledujúce obmedzenie príležitostí na tzv. *visa shopping*, najmä prostredníctvom silnejšej a lepšie koordinovanej miestnej schengenskej spolupráce.

12. S vývojom migračných modelov a rastúcou komplexnosťou globálnej mobility musí EÚ posilniť svoje spoločné úsilie o ochranu svojich vonkajších hraníc a integrity schengenského priestoru. Rada uznáva dôležitosť komplexného preskúmania vízovej politiky EÚ s cieľom posilniť bezpečnosť schengenského priestoru a podporiť rámec migračnej politiky EÚ. Prijatím holistického a výhľadového prístupu sa EÚ môže lepšie prispôbiť meniacej sa migračnej dynamike, môže lepšie predchádzať bezprostredným migračným a bezpečnostným výzvam a zneužívaniu vízového režimu a reagovať na ne. Rada víta záväzok Komisie vypracovať stratégiu Únie v oblasti vízovej politiky, ktorá bude reagovať na súčasné aj budúce výzvy.
-